

מסורת הש"ס

(א) [למקמן כט, ב] ד"מ כג: חולין לה: (א) בזכות לא, (ד) למקן לו: מנילה: (ז) שבת ס: קדש: קל: [ומספר מנינה] פ"א, (ה) [ד"מ דרי' למא' במשנה ולכן שפיר גרסין דמנילה] (ו) [דמנינה ס. כחומות סח, ה] (דברים יג, ח) [במדבר יח, ט] [שמות יג],

הגהות הב"ח

(א) ה"ד דהנן אין בין יוס טוב לשבת:

לעני רש"י

אגוני'ר [אגוני'ר]. להחיות.

מוסף רש"י

אחלה קרנא. כשהיה שולח שבר לאשתו ביד נכרי עושה החמיה ביד נכרי קרנא (ב"מ כג): או: משום סימן שאל יגנו מנהה אגני'ר בידו (חולין כה). פסולי המוקדשין. קדשים שנפל בהן מום, הנאתן להקדש. אם מוכרין אותן צורך הגה' הקדש הוא (בבבארא ג"י ה"ח: סוכת הנהה להקדש ה"ח). ושוקלין מנה כנגד מנה בבכור. שאלו ש לו חמיהם כהן חולין ששקלה בליטרא יטל לשקול שבר צדור כנגדה (שם). אבל משיאה. לשון השחם (בראשית כו א). א"ל בין ידיו לשבת. להיות מותר למחילה ביום טוב מה שאסור בשבת. לכן לענין עונשין י"ס הרה, שזה נפקלה ונכרתה זה כללו גירא (מגילה ט).

רבינו חננאל

[מתני'] והכמים אומרים אין משגיחין בכף מאזנים כל עיקר. אמר שמואל אפילו לשומרו מן העכברים אל יתנוו בכף מאזנים, והוא דתליא בתריטא, שגריא כשוקל בשר. אמר רב יהודה אמר שמואל טבח אומן אסור לשקול בשר ביד. דגריא כאלו במאזנים בכף שוקל, כיון דמשער בידיו כמה שיש בו והוא אומן בזה רואי מכוח המשקל וכמאזנים חשוב. ויחשבו תני הטבח לא יהא שוקל בידו וינח, שידו כליטרא, אלא חותך בידו בסכין. ונתן לו ולוה. וכן (השולחן) [אסור לשקול] במים. אמר רב אסור לעשות ביד יד בבשר. פירוש ערשין לו מקום כדי שיהיה תולה ויחשבו באותו המקום, וכשרותה לתחור ממנו אחוז באותו המקום, והוא נקרא בית יד, שגריא כעושה כלי בידיו. והני מילי בסכין, אבל ביד שרי. אמר רב הונא מותר לעשות סימן בבשר, כרב הונא דהיה מחתך ליה אתלת קרנא. רבי חייא ורבי שמעון ברבי היו שוקלין מנה כנגד מנה ביו"ט, כשחולקין רבי אהריי שלא יטול אחד מהן יותר מהבכור, והא מותרין הוו להרדי,

אין צדין פרק שלישי ביצה

כח.

עין משפט
נר מצוה

לד א ב ג ד ה מ"י פ"ד מהלכות יו"ט הלכה כ סמך לאון ע"ה טו"ש"ע א"ח סימן תק סעף ב: לה ר ז ח מ"י פ"ג שם הלכה ו טו"ש"ע א"ח שם סעף ג: לו ט מ"י פ"ה מהלכות יסורי חומה ה"ב: לז י מ"י פ"ה מהלכות בזכות הלכה יח סמך לאון שם טו"ש"ע י"ד סימן טו סעף ו: לח כ מ"י פ"ד מהלכות יו"ט הלכה ט סמך לאון ע"ה טו"ש"ע א"ח סימן מקט סעף ב:

רבינו חננאל (המקד)

דא קנו שבעי בוניא, ואשתכח בי ר' חייא חמשה עשרה, ולא קפיד ר' שמעון בר' ופרקינן ר' שמעון ור' חייא מותרין להרדי, והני או ר' חייא ור' ישמעאל או ר' יש [ו]רב קפרא, והא דשקלי מנה כנגד מנה כמאן, לא כר' יהודה ולא כרבנן דמיתניין כו', ואמרין אינהו דעבדו כר' יהושע, דתניא ר' יהושע אומר שוקלין מנה כנגד מנה בידיו. ואמר רב יוסף הלכתא כר' יהושע והואיל ותנן בבבארא כותיה, דהנן פסולי המוקדשין הנאתן להקדש ושוקלין מנה כנגד מנה בבכור. ודחא אביי ואמר ודילמא לא אמר ר' יהושע דשוקלין מנה כנגד מנה דיאכא ביוון קדשים אפילו מנה כנגד מנה אסור. אי נמי עד כאן לא שרי דרבנן מנה כנגד מנה בבכור אלא משום דלא עבדו עוברין דחולין, דבחוולין שוקלין בליטרא, ובככור היתיר מנה כנגד מנה, אבל ביו"ט דשוקל במאזנים עכובא דחול אסרי, ונתת דוקא דרב יוסף. מתני' אין משגיחין ביו"ט, ואסיקנא אבל משיאה ע"ג חברתה, אמר שמואל ל"ש אלא להעביר שמנוניתא, אבל להחדא אסור, והשחזה עצמה אפילו להעביר שמנוניתא אסור. מאן תנא אין משגיחין, דלא כר' יהודה דתניא אין בין יו"ט לשבת אלא אוכל נפש אפילו כרבי יהודה, א"ל יהא רעוא כל מילי מעלייתא דדרשון שממיו. ויחשבו רבי מנא ורבי יוסי בר בון אפלטין, חד אמר מייפח בהמה ביו"ט וכל עכא, שרי, מייחבוס כרבי חייא ור' שמעון, חד אסר וחד שרי. תני רבן שמעון בן גמליאל אומר אף מפיוס אדם את עצמו בליטרא לידע מה הגיע לו כהורא נמי מנא זבן חורבן דשמיטתא אתא שאל לרבי חזקיה א"ל נהגין כהורא דרשב"ג. תני הטבח לא יהא שוקל בידו ויניח שידו כליטרא היא, אבל חותך בסכין ונתן לוה ולוה. תני אין מרגילין ביו"ט ולא בחול בבכור ולא בפסולי המוקדשין, א"ר בון שלא יהא עכובא עבודה בחיור.

מתני' ר' יהודה אומר שוקל אדם שבר. טבח המוכר שבר במשקל אע"פ שאסור לשקול בליטרא דהיינו מעשה חול מותר הוא לשקול כנגד הכלי וכנגד הקופיץ סכין גדול שקופיץ בו שבר דליכא שנוי ולא הו מעשה דחול: אין משגיחין. אין מעיינין: גב' מאי כל עיקר. מאי אחא לרביי האי כל עיקר נימא וחכמים אוקרינן: אפי' לשמרו מן העכברים. אין נותנין אותם במאזנים התלוין בידה גבזה: והוא דסליא כפריטא. בטבעת שמולין אותן זה כשוקלין דמחזי כמותו לשם משקל: טבח אומן. שידע לכוין משקל כנגד משקל בידיו: אסור לשקול שבר ביד.

מתני' ר' יהודה אומר שוקל אדם בשר כנגד הכלי או כנגד הקופיץ וחכ"א אין משגיחין בכף מאזנים כל עיקר: גב' מאי כל עיקר אמר רב יהודה אמר שמואל ב"אפי' לשמרו מן העכברים אמר רב אידי בר אבין ג' והוא דתליא בתריטא ואמר רב יהודה אמר שמואל יטבח אומן אסור לשקול בשר ביד ואמר רב יהודה אמר שמואל יטבח אומן אסור לשקול בשר במים ואמר רב חייא בר אשי: אסור לעשות בית יד בבשר אמר רבינא ויבירא שרי אמר רב הונא מותר לעשות סימן בבשר כי הא דרבה בר רב הונא מחתך לה אתלת קרנא ר' חייא ור"ש ברבי שוקלין מנה כנגד מנה ביום טוב כמאן לא כרבי יהודה ולא כרבנן אי כר' יהודה האמר שוקל אדם בשר כנגד הכלי או כנגד הקופיץ כנגד הכלי אין כנגד מיד אחרת לא אי כרבנן הא אמרי אין משגיחין בכף מאזנים כל עיקר אינהו דעבדו כר' יהושע דתניא ר' יהושע אומר שוקלין מנה כנגד מנה ביום טוב אמר רב יוסף הלכה כר' יהושע והואיל ותנן בבבארא כותיה דתנן) פסולי המוקדשין הנאתן להקדש ושוקלין מנה כנגד מנה בבכור א"ל אביי ודילמא לא היה עד כאן לא קאמר ר' יהושע הכא אלא דליכא ביוון קדשים אבל התם דאיכא ביוון קדשים לא אי נמי עד כאן לא קאמרין רבנן התם אלא משום דלא מחזי כעובדין דחול אבל הכא דמחזי כעובדין דחול לא למימרא דקפדי אהרדי והא הנהו שב בניתא דאתו לכי רבי ואשתכח חמש מנייהו בי ר' חייא ולא קפיד ר"ש ברבי אמר רב פפא שדי גברא בינייהו אי ר' חייא ור' ישמעאל בר' יוסי אי ר'ש ברבי ובר קפרא: מתני' אין משגיחין את הסכין ביום טוב אבל משיאה על גבי חברתה: גב' אמר רב הונא לא שנו אלא במשחזות של אבן אבל במשחזות של עץ מותר אמר רב יהודה אמר שמואל הא דאמרת של אבן אסור לא אמרן אלא להחדה אבל להעביר שמנוניתא מותר מכלל דבשל עץ אפילו להחדה נמי מותר איכא דמתני לה אסיפא בשל עץ מותר אמר רב יהודה אמר שמואל הא דאמרת בשל עץ מותר לא אמרן אלא להעביר שמנוניתא אבל להחדה אסור מכלל דבשל אבן אפילו להעביר שמנוניתא אסור איכא דמתני לה אמתניתין אין משגיחין את הסכין ביו"ט אמר רב יהודה אמר שמואל לא שנו אלא להחדה אבל להעביר שמנוניתא מותר מכלל דע"ג חברתה אפילו להחדה נמי מותר ואיכא דמתני לה אסיפא אבל משיאה על גבי חברתה אמר רב יהודה אמר שמואל לא שנו אלא להעביר שמנוניתא אבל להחדה אסור מכלל דבמשחזות אפילו להעביר שמנוניתא אסור מאן תנא דבמשחזות אסור אמר רב חסדא דלא כר' יהודה (ה) דתניא אין בין יו"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד ר' יהודה מתיר אף מכשירי אוכל נפש א"ל רבא לרב חסדא דרשינן משמך הלכה כרבי יהודה אמר ליה יהא רעוא דכל כי הני מילי מעלייתא תדרשון משמאי אמר רב נחמיה בריה דרב יוסף הוה קאימנא קמיה דרבא והוה קא מעבר

בגיהא ועבדה כדלמרינן בבבארא (דף טו). תנא (טו). ולא גריה וכו' אפילו הכי נהגין מעשה חולין כהן צו ששחטין צאטלי ונמכרין צאטלי בליטרא חוץ מן הבכור והמערס שהיית מכירתן ציורק אינה להקדש אלא לצעלים לפי שאין להם פדיון כמותם להיות דמיהן נכסין לקדושתו דבכור נאמר לא נמכר (ויקרא טו) אלא נאכלין לצעלים כמותן הלכך אין יו"ט נהגין כהן מעשה חולין במכירת שרם כשנפל בהן מום ושחטום הצעלים צעלים דבכור כהן וצעלים דמעשר ישראל אכל שאר פסולי המוקדשים הניית מכירתן ציורק להקדש היא ואע"פ שכבר נפדו קודם שחטת דהא קודם פדייה אין נשחטין דבצי העמדה והערכה אפי' הכי הניית מכירתן ציורק להקדש שלפי מה שידע שהנאחו יפה הוא מוסף פדיונו ממחלתו לפיכך מצוין אותו למוכרו צאטלי שהכל פוים שם ליקח שבר: ושוקלין מנה כנגד מנה. כשמוכרו בתוך היתת אלמא כי האי גונא לאו משקל הוי: לא היל. לא כפירא להו לרצנן דבכורות כר' יהושע ב"ר זוטא ולא ר' יהושע ס"ל בבכור דשרי: ע"כ לא קאמרי רבנן הסא אלא דלא עבדי מעשה דחול. דהתם מכירה היא ואין דרך לשקול שבר הנמכר כמנה כנגד מנה: אכל כהא. גבי רבי חייא ור"ש ברבי קא עבדי עובדין דחול דהא חלוקה היא וכן דרך כל החולקין ולא כפירא להו לרצנן דבכורות כר' יהושע: ומי קפדי אהדי. ר' חייא ור"ש ברבי צריי לחלוץ שבר במשקל והלא מוותרין זה לזה ונטולין זה מזה וזה משום חסד: דהכניס שר צניסא. שצעה דגיס שצא לרבי ונמאל שנטל רבי חייא חמש והוליקן לצימו: ולא קפיד רבי שמעון ברבי. לומר משל אצי הוא מוון יותר ממני: אי ר' חייא ור' ישמעאל בר' יוסי. היו אותן שחלקו שהן היו רגילין ליקח זה עם זה אי ר"ש ברבי ובר קפרא: מתני' אין משגיחין. אגוני'ר צלע"ז: אכל משיאה על גבי חסדא. דמשני מדכר חול: גב' משחזות של אבן. דמתקנת ליה שפיר דמחזי כמתקן צחול: מכלל דבשל עץ כו'. גמרא קא דייק מדלוקי רב יהודה איסורא בשל אבן בלחודה מכלל דבשל עץ אף להחדה שרי דמאי דאסר רב הונא בשל אבן שרי דכוותה בשל עץ: איכא דמסני לה. להא דרב יהודה: אסיפא. דמלתיה דרב הונא: איכא דמסני לה. להא דרב יהודה אמתני' ולא חלמיה דרב הונא: נחודה. הוי מקון. להעביר שמנונית אינו אלא כהדחה צעלמא: מסיר אף מכשירי אוכל נפש. וטעמא משום דדרשינן יעשה לכם (לכ' לרביס: דרשין משמך. נדרוש משמך. מעבר

כהרא) דרשב"ג. תני הטבח לא יהא שוקל בידו ויניח שידו כליטרא היא, אבל חותך בסכין ונתן לוה ולוה. תני אין מרגילין ביו"ט ולא בחול בבכור ולא בפסולי המוקדשין, א"ר בון שלא יהא עכובא עבודה בחיור.